

LA ESQUELLA

DE LA

TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
 Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjeri, 5

L' INDUSTRIA TAPERA Á CATALUNYA

Arrencant el suro de l' alzina.

CRÓNICA

L' INDUSTRIA TAPERA

Ja torném á estar en plé trángul municipal: no dirém que lo que passa siga lo que deya 'l poeta: «Una tempestat dintre de un vas d' aygua»; més exacte es dir, y perdonis l' ordinarieta de la metàfora en gracia de la séva exactitut: «una fermentació dintre de una gibrelleta».

¡Y qué 'n fá de temps que no ha sigut buydada! En ella s' hi han anat acumulant las dejecions y las vomitonas de tots els compares del caciquisme, que han prés, en aquests últims anys, la venerable morada dels concellers per rebost y menjador, y el patrimoni de la Pubilla per caudal de sas escandalosas dilapidacions.

Fins fora qüestió d' higiene moral rompre de una garrotada l' asquerosa gibrelleta, ja qu' es de tot punt impossible limpiarla y desinfectarla. Pero 'ls governs no ho fan; molt al contrari, la reservan pera regalo de sos amigatxos, dels que 'ls ajudan en sas eternas tarufferias políticas, en sas ignobles traficadas electorals.

Tots ells tenen l' ull posat en la gibrelleta. Els sagastins l' agafan per la nansa, apenas en Sagasta ha pujat al candelero. Quan era en Cánovas qui pujava, la preñian els canovins. Mana avuy en Silvela, y 'ls silvelistas la volen per ells exclussivament.

Y 's dona un cas singularíssim.

Un temps l' arcalde era nombrat pels mateixos regidors que havia de presidir. Poca confiansa devia haverhi en la quadrilla, quan el poder central va reservar-se la facultat de nombrar de Real ordre al arcalde d' entre 'ls regidors electes. Y fins ab aquest dret arbitrari no 's consideraria prou garantit, desde 'l moment que va determinar nombrar arcalde á qui li dongués la real gana, fos ó no fos regidor.

En aquest punt ens trobém y aquest es el clau del actual conflicte.

Set ó vuyt mesos fa que venia empunyant la vara d' arcalde en Martínez Domingo, en calitat d' interi. ¿Y per qué tant temps? Senzillament, porque entre 520,000 habitants que compta avuy Barcelona, no trobava 'l govern un home del séu gust pera substituirlo.

Hi ha que advertir que aquí no 's necessita tan sols un arcalde que 's cuidi de administrar bé ó malament els interessos de la ciutat, sino que además ha de prestarse á ser un auxiliar incondicional de la política del govern, predisposat á fer sempre 'l séu joch, licit ó ilicit.

Y com á la Casa Gran hi ha encare tants residuos del carovisme, qu' están á las ordres del gran Pantorrillas, y com els silvelistas ab el gran Pantorrillas no hi volen res y treballan com uns desesperats per anularlo, de aquí 'l cas

Bullint el suro.

singularíssim y hasta estrafalari que senyalavam.

Fins ara 's nombravan els arcaldes pels Ajuntaments; mes desd' avuy se nombrarán els Ajuntaments pels arcaldes.

Pero pera portar á terme semblant propòsit, no hi ha més remey que cubrir las apariencias.

Ja las ordres están donadas. Se practicarà una investigació dels actes realisats per l' Ajuntament, y 's garbellará, no per separar el grá de la brossa, ja que en l' actual Ajuntament casi tot es brossa, sino per determinar els amichs que han de quedarse y enviar á casa séva 'ls que no convinga que 's quedin.

Si de la investigació resultés que han faltat, sembla natural que se 'ls enviés no á casa seva, sino á presidi; pero aquests cassos de correcció severa no s' estilan entre 'ls polítichs que fan del art polítich un joch de ventatje. Ja que no fossen enviats á presidi, podria reclamarse 'ls indemnissació ab sos bens particulars dels perjudicis inmensos que hajan causat al erari municipal, y que de la investigació que 's practica resultessin degudament probats. Pero tampoch

s' ha donat may el cas de que s' haja fet efectiva una semblant reparació. ¡No'n faltaria d'altre!... Quedis aquest càstich per qualsevol mort de gana qu' entri á una fleca y robi un llonguet.

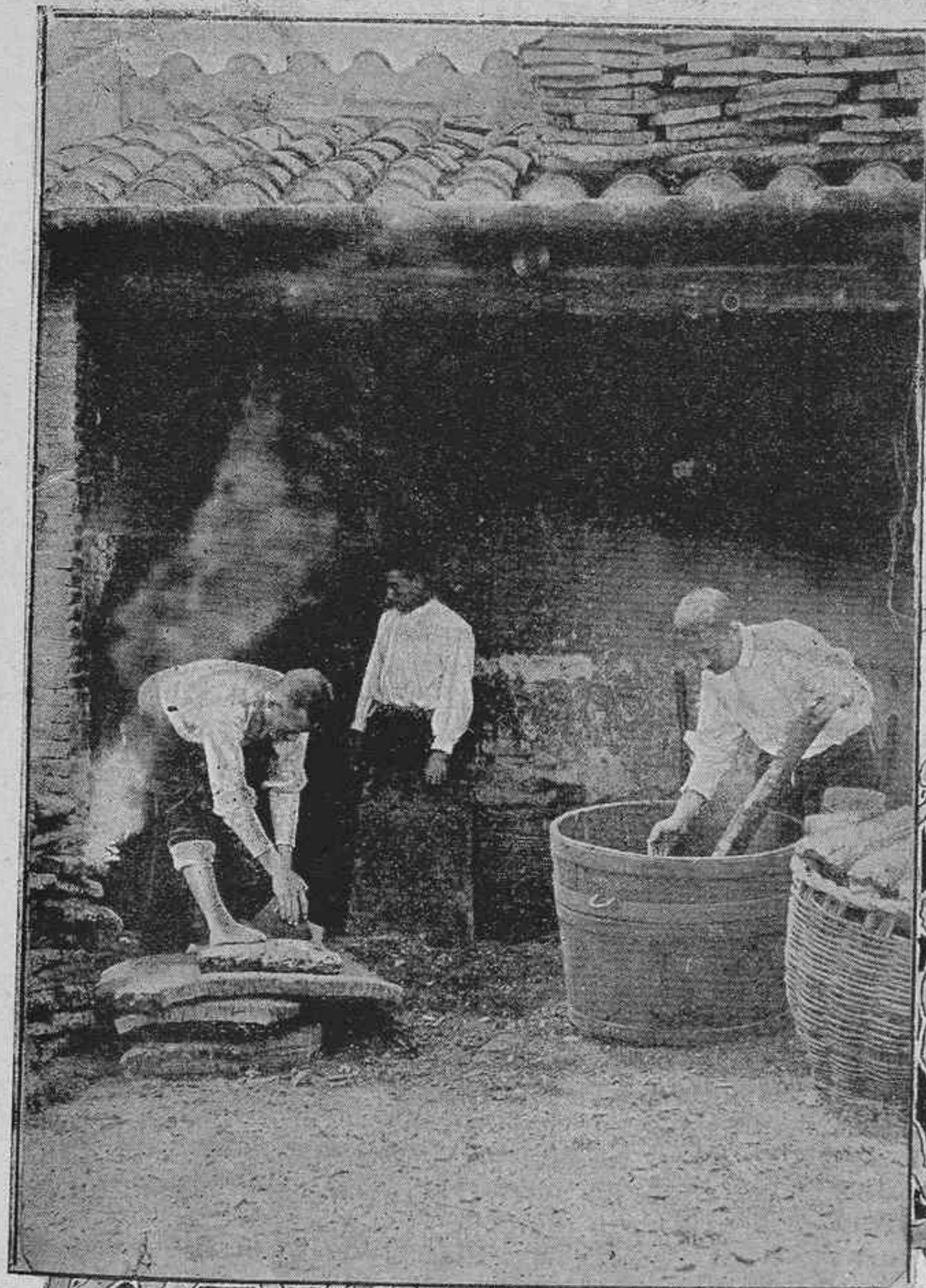
Aquí lo que 's necessita no es pas corretjir ni moralisar, sinó fer puestos pels amichs que 'n esperan: treure adversaris farts, pera colocarhi amichs dejuns. ¿No han fet els que se 'n van, sols en el present exercici, un déficit de més de 16 milions de pesetas? Donchs que 'n vingan de nous, que si 'ls convé pugan ferne un altre de 32 milions.

Pero ¿qui serán els escullits?

No ho sabém encare, y perlo mateix que no se sab, bé pot dirse ab tota la boca, sense que se 'ns tatxi de formular atachs personals:

Cap persona decent, cap persona que s' estimi, cap persona que tingui vergonya, pot entrar en la Casa Gran, en tant no 's trenqui l' asquerosa gibrelleta de la immoralitat y 'l despilfarró.

L' INDUSTRIA TAPERA

Rascantlo.

Barcelona la culta, la civilisada, la que marxa al davant del progrés d' Espanya, pot estar orgullosa de un gran adelanto que acaba de realisar y al qual casi ningú hi ha donat importancia... ¡Y tanta com ne té!...

Ja es una cosa sorprenent que una ciutat de més de mitj milió de habitants tinga 'l servey de telégrafos instalat en uns baixos del carrer de Balmes, que no son més capassos que 'ls que lloga qualsevol fabricantó pel despaig y expedició dels seus géneros.

Algú diu:—Aixó es indigne de una ciutat tan populosa. Qualsevol població estrangera que no sumi ni la quinta part dels habitants que té Barcelona, posseheix, pel servey telegráfic, un edifici públich ab honors de palau... y aquí 'l telégrafo va á lloguer.

¿Pero no té acás un mérit espatarrant que un servey de tanta importancia 's presti en una forma tan casulana? Aixó no es una imperfecció, molt al contrari, es casi bé un miracle.

Lo mateix podém dir de la sucursal de la Rambla de Santa Mónica: allá hi va 'l públich que no vol caminar massa, á depositar els telegramas. Per espay de més de deu anys aquests telegramas eran guardats, y quan n' hi havia uns quants sortia un mosso ab ells, que xano-xano, á pas de tortuga, 'ls portava á las oficinas centrals del carrer de Balmes, desde las quals, quan els hi tocava 'l torn, eran expeditos al seu corresponent destino.

Ara aixó ja no succehirá, perque 'l mosso recader ha sigut sustituhit per un fil.

Y aquesta sustitució, feta després de deu anys de rumiarla, constituheix el gran adelanto de que avants parlavam.

Deu anys per realisar una cosa á primera vista tan senzilla, pero qu' en el fondo deu ser molt complicada, no es pas un espay de temps excessiu. Molt més temps deuria haver rumiat en Gutenberg per inventar l' impremta, y no val de molt tant la impremta com l' instalació de un fil.

Aixís es que jo no sé compendre cóm no hi ha hagut repichs de campanas y Te-Deum pera solemnisar un aconteixement tant faust. ¡Sempre pecará de modesta la nostra burocracia!

Afortunadament las revistas técnicas que 's publican al extranger farán justicia als que han tingut la magnifica idea de instal·lar un fil entre la Rambla de Santa Mónica y 'l carrer de Balmes. Y si algú mostra estranyesa de que s' haja tardat tant á ferho, no faltará qui repeteixi lo que deya una vegada un pare de familia:

—Es que, senyors, un fil es sempre una cosa molt delicada.

P. DEL O.

LA PLASSA

[EN ESTAT DE SITI

En Joanet feya temps que ho reparava. La Laya, á pesar de las sévas protestas de carinyo, no filava dret. Havia cambiat el carácter, tenia distraccions extranyas, y 'l tó de fredor é indiferencia ab que conversava ab ell, donava sobrats motius per sospitar que en el cor de la graciosa criadeta n' hi passava alguna.

Cada diumenje, quan ell anava á esperarla després de dinar, procurava registrarli la conciencia.

—¿Qué tens, Laya?—li deya.

—Res.

—¿Per qué fas aquest posat, donchs?

—Me sembla qu' es el de sempre. ¿Qué vols que 'm planti á ballar al mitj del carrer?

—Avans no ballavas pas; pero estavas més alegre, més franca... y hasta t' acostavas més ab mi, tot passejant.

—¡Vés, home! Aprensions.

A n' en Joanet tot aixó deixava molt de satisfarlo. No, no eran aprensions lo qu' ell observava en la séva xicota. Que 'l cambi existia era indubtable. Encare que un sigui fadrí fuster y haja ribotejat més llatas y taulons que cors de dona, també té 'ls séus ulls y 'ls séus sentits, y sab coneixer quan una paraula vé dels llabis ó surt del interior.

Si s' ha de dir tota la veritat, resoltament enamorat de ella no ho estava. Lí agradava porque era una xicota jova, fresca, vistosa, que vestia ab certa elegancia y hasta tenia rellotje de plata; pero de plans serios y definitos pel porvenir, encare no n' havia tirat cap.

Era la reflexió que 's feya tot sovint:

—La qüestió es mirar si la roba es bona, que á posar fil á l' agulla sempre hi serém á temps.

Per xó la transformació qu' en la Laya havia notat, li feya un impre-ió, que clarament no la sabia definir. ¿Era despit? ¿Eran celos? ¿Era que, sense donársen compte, comensava á estimarla?

En Joanet no va poguerne treure l' aygua clara, y aixís potser hauria continuat Deu sab quánt temps, duptant entre la naturalesa dels seus sentiments y la real ó fingida fredor de la séva xicota, si un amich, que per aquestas cosas may ne faltan, no li hagués obert els ulls.

—¿Que ja no 't fas ab la Laya?—va dirli.

—Com sempre. ¿Per qué m' ho preguntas?

—Perque si encare la tens per xicota, te la fregeix.

—¿Ab llart?

—No te 'n riguis: ab pólvora. Arribat qualsevol dia á la plassa á las nou, quan ella hi va á comprar, y te me la veurás festejant ab un cabo d' artillería.

L' INDUSTRIA TAPERA

Tallant el suro á llencas.

—¿N' estás segur?

—Aquestos ho han vist, no una, varias vegadas. Es un minyó alt, ros, que castellaneja molt...

—¿Es dir que puch pujarhi de peus?

—Y revolcart' hi tant com vulguis. Veshi, y ho podrás veure tú mateix.

—No n' hi ha necessitat: ab lo que tú 'm dius ne tinch prou.

¿Per qué havia d' anar á cremarse las sanchs, convertintse de victima en testimoni de la versatilitat de la Laya? Además, si ell anava á la plassa y 'ls atrapava, las cosas podrian enredarse, y qui sab lo que passaria.

No: lo millor, ja que 'ls informes semblavan certs, era esperar el diumenje. Veyám si encare tendria tupé per repetirli que lo de la séva indiferencia eran aprensions...

Vingué 'l dia esperat, y en Joanet y la Laya 's trobaren en el lloch de costum, ella aixuta com sempre, ell una mica més cremat que 'ls altres diumenjes.

El séu diálech va entaularse en la forma habitual.

—¿Qué tens?

—Res.

—¿Per qué fas aquest posat, donchs?

—Es el de sempre.

—Nó—replicá 'l fuster, alsant el tó—no es el de sempre. Aquest posat no te l' havia vist may avans. Aquest posat el fas desde que coneixes á un minyó alt y ros, qu' es cabo d' artillería y que cada mati vé á ferte companyia á la plassa.

La Layeta, al sentir aquesta descarga, va tornarse una mica vermella, pero no va tractar de negar.

—¿Es dir que ho sabs? Me 'n alegro.

—¿Es dir qu' es veritat?—va fer en Joanet, admirat de la séva frescura.

—Sí; desde 'l moment qu' está descubert, fora tonto volguer ocultarho. Pero 't demano que 't posis á la rahó.

—¿Quina es la rahó, per tú?

—Ara ho veurás. ¿Quánt temps fa que tens relacions ab mi?

—Quatre mesos.

—Pues quatre mesos també fa que 'n tinch ab l' artiller. L' un y l' altre, per casualitat, se 'm vau declarar el mateix dia: ell al demati á la plassa; tu á la tarde, al passeig de Colón.

—Pero ¿qué 't proposavas ab aquest doble joch?

—Apamarvos á tots dos, y veure si 'm convenias més tu ó 'l Rodrigas.

—¿Y no sabias per quin decantarte?

—No; perque, si t' haig de ser franca, tant m' agradas tú com ell; pero...

—¿Pero qué?

—Ja que s' ha estripat la grua y aixó aixis no pot continuar, me decideixo...

—¿Per qui?

—Per en Rodrigas.

—¿Es possible?

—Forsosament—vadir la Laya ab un lleuger somriure:—has de pensar que avuy Barcelona está en estat de siti... y en aquestas circumstancias, l' element militar té la preferencia.

A. MARCH.

L' INDUSTRIA TAPERA

Elaboració de taps á má.

L' INSPECCIÓ MUNICIPAL

Y veus' aquí que, sense previ avis, l' home 's presenta á la Casa Gran y s' encara ab un municipal que hi ha á la porta.

—Hola, ¿cóm marxa aixó?

—¿Quién es vosté?

—El delegat del govern, que vé á practicar l' inspecció d' aquesta casa.

—¿De veras? ¿Y viene así, á peu y con las manos á la butxaca?

—Pues ¿cóm havia de venir?

—¿Qué le diré yo!... Montado en un carro de las escombrarias... Porque aquí, es un dírselo á usted, hay mucha farda. Ey, ahora no me comprometa usted, porque yo soch persona manada, y...

—No tingui pór. ¿Cóm se diu vosté?

—Xanxes. Aquí todos nos llamamos Xanxes.

—Donchs, bueno, Xanxes; ja que veig que vosté está al corrent de tot, avans de comensar la investigació, fássim el favor de senyalarme els punts més vulnerables.

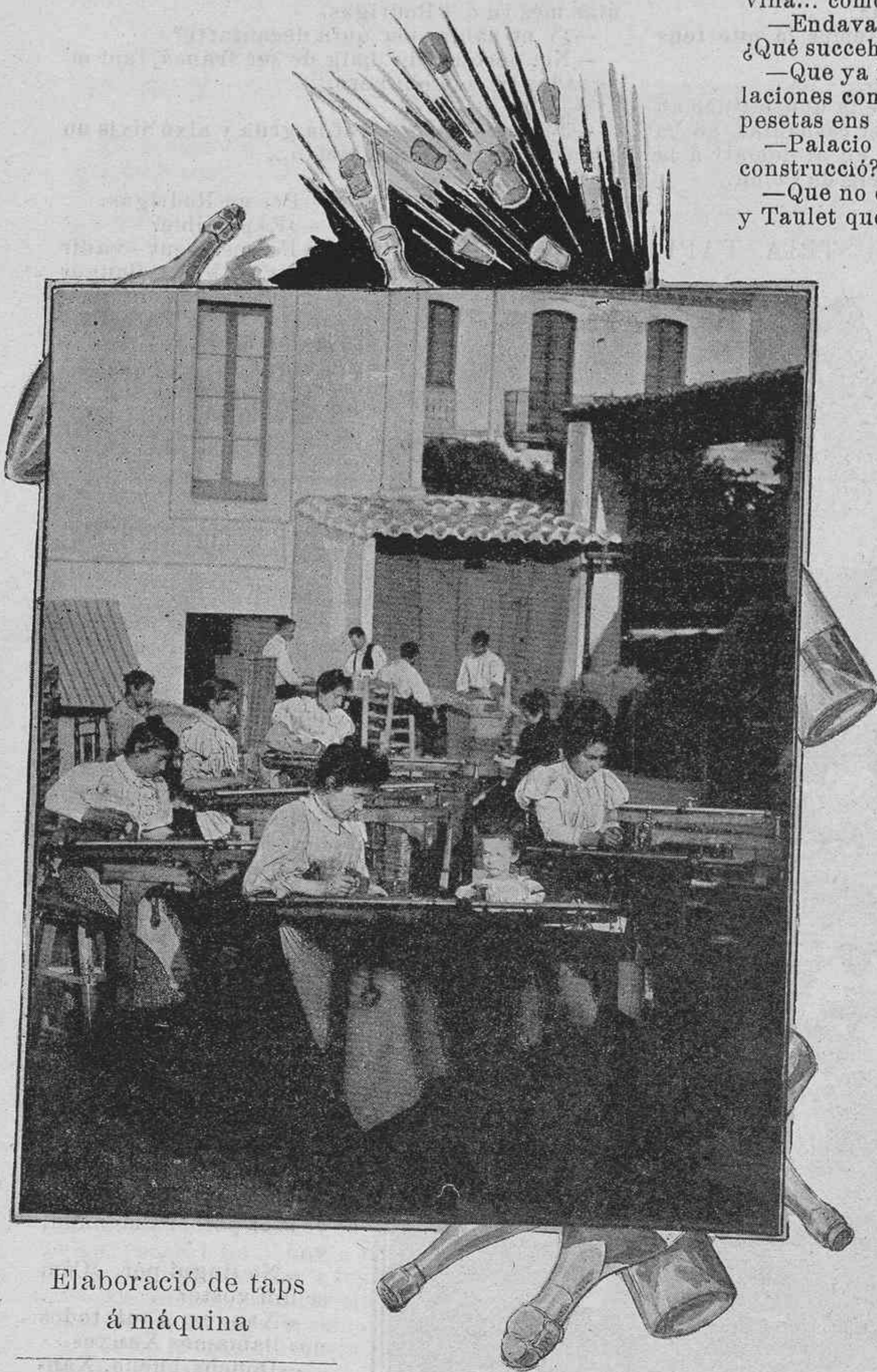
—Vulne... ¿cómo dice usted?

—Tarugables. ¿Ho entén millor aixis?

—¿Ya lo creo!

—Jo porto ja una llista de las teclas que haig

L' INDUSTRIA TAPERA

Elaboració de taps
à màquina

de tocar, pero com no coneix el terrenó... A veure...

(*Se treu un paperet de la butxaca.*)

—Pregunte usted sin reparo, pero ¡ey! recuerde que soch persona manada... y...

—Aqüeducto de Moncada... ¿Qu' es aixó? ¿Qué hi passa per aquest aqüeducto?

—Yo creo que únicamente hi passa el bou por bestia grossa...

—A mi m' havian dit que Moncada era un lloch d' ayguas.

—Le han informat malament: es un lloch de arroses y tiberios.

—¿Qué! ¿No es una mina?

—Para algunos, si. Una mina, una viña... como á usted le sembli mejor.

—Endavant. Plassa de Catalunya. ¿Qué succeheix en aquesta plassa?

—Que ya nos cuesta casi tantas insoluciones como pesetas, y cregui que de pesetas ens en cuesta muchas.

—Palacio real. ¿Noticias d' aquesta construcció?

—Que no es real, ni palacio, ni Rius y Taulet que lo fundó; pero ¡ey! recuerde que soch persona manada.

—Jerusalém...

—¿La Terra Santa?

—La terra... ó 'ls terrenos de Jerusalem. ¿Qué ha passat ab aquest assumpto?

—Res: que 'ls terrenos á cada instante son més petits y 'l séu valor cada dia es més gros.

—Matadero... ¿Hi ha res que dir?

—Sí, senyor. Que alló, més que matadero de cap de bestia es un matadero de personas.

—¿De personas?

—¡Vaya! de todos los que menchan carne que ha sido sacrificada en ellos.

—¿Qué més tinch á la llista?... Consums.

—Se consumiría usted inspeccionándolos.

—Deudas dels pobles agregats.

—¿Qué otro lío!

—Organisació de las oficinas.

—¡Chesus, Maria, Choseph!... Oficinas hay muchas, pero ¿organisació? Ja puede buscarla con un fanal.

—Basta. Ab aquestas indicacions ne tinch prou per comensar...

—Bueno; pero, ¡por Deu, no me comprometa usted!... Recuerde que soch persona manada...

MATÍAS BONAFÉ.

GEMECH

Ta mare may se cansava
d' alabarte al davant meu;
quant més ella t' alabava,
més de tu m' enamorava
y al fi vaig sé 'l marit teu.

Y ab dolor que m' aclapara
vaig veyent clar, Margarida,
(per dissort no ho he vist fins ara)

que l'elogi de ta mare
no va ser si no mentida.

No hauria cregut may, no,
que ta mare m'enganyava;
un trist malalt era jo,
y ta mare era el doctó
que la pildora 'm daurava.

JOAN VIA.

LLIBRES

LOS HETHEUS.—*Notas criticas á propósito de un opúsculo en que se trata de si los hetheus colonisaren Catalunya,* per JOSEPH BRUNET Y BELLET.—Lo Sr. Brunet

L'INDUSTRIA TAPERA

Rentant els taps.

es una persona ilustradíssima, que després de haver-se creat una posició desahogada en l'exercici de la industria fabril, vé dedicant el seu temps y la seva inteligencia al estudi y dilucidació de punts històrics importantíssims, la major part d'ells referents á la terra catalana.

Las cuestiones obscuras son las que més excitán el seu noble afany de investigació. Una d'ellas es la que forma la materia de son últim llibre, treball notable per la riquesa de datos que conté y per la lluminosa perspicacia de las sévas observacions.

Després de felicitar al autor, que ocupa un lloch molt distingit entre 'ls conreadors de la critica històrica, no podem menos que recomanar l'estudi *Los Hetheus* á la consideració de las personas ilustradas, segurs de que hi trobarán bona sustancia.

ESTUDIO DE LA CISTITIS TUBERCULOSA.—*Concepto crítico y tratamiento de la misma,* por D. JOSÉ COLL.—Aquest ilustrat professor, metje de las Casas de Socorro de Barcelona, ha escrit una memoria, que un gran mérit ha de tenir quan entre totas las presentadas á concurs, sigué distingida per la Real Academia de Medicina y Cirugia de Barcelona ab el *Premi Gari*, consistent en 3,000 pessetas y 'l títol de Académich corresponent en el concurs de 1898 á 99.—Es realment un estudi complet de la terrible enfermetat que tantas víctimas causa en las ciutats modernes, trassat ab verdaer coneixement de la materia y escrit en un estil clar y assequible á totas las inteligencias. En suma, 's tracta de un treball en que la ploma del escriptor está al servey de un criteri científich depurat y segur.

ALTRES LLIBRES REBUTS:

La Medicina de las flores.—Investigaciones hechas en el *Grupo Marieta* de Madrid.—*Pneumatografía, Biscoporeidad, Materializaciones, Aportes y otros fenómenos espiritistas,* por el *Vizconde de Torres Solanot.*—La sola enunciació de aquest llibre, del qual se n'ha fet sols una edició de 500 exemplars numerats, creyém cridarà l'atenció de tots els que sustentan las creencias del espiritisme.

*** *¡May més!*—Monòlech en prosa, original de *Joseph Barbany* (Pepet del Carril).—Estrenat en lo Teatro catalá (Romea) la nit del 12 de mars últim.

RATA SABIA.

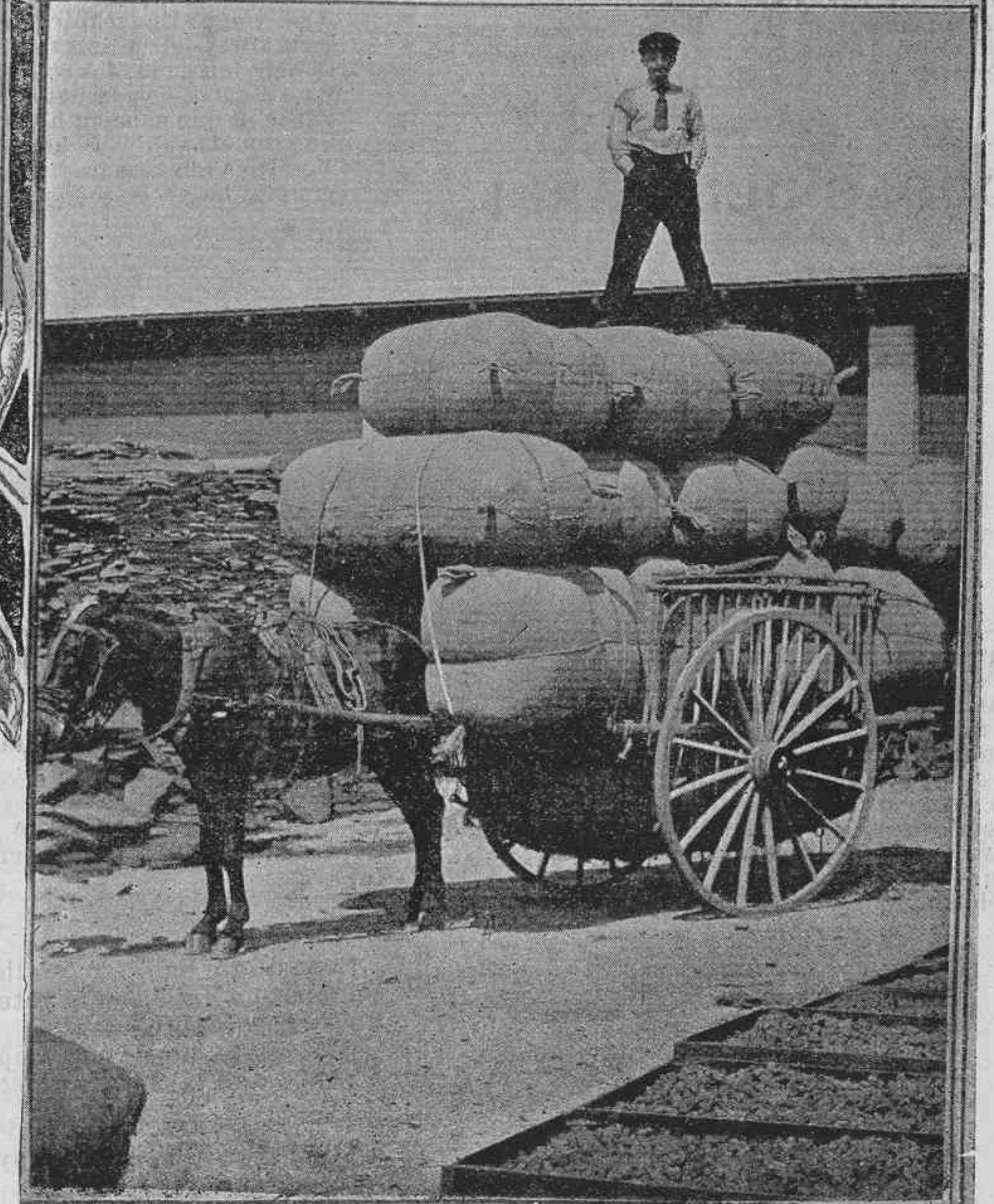
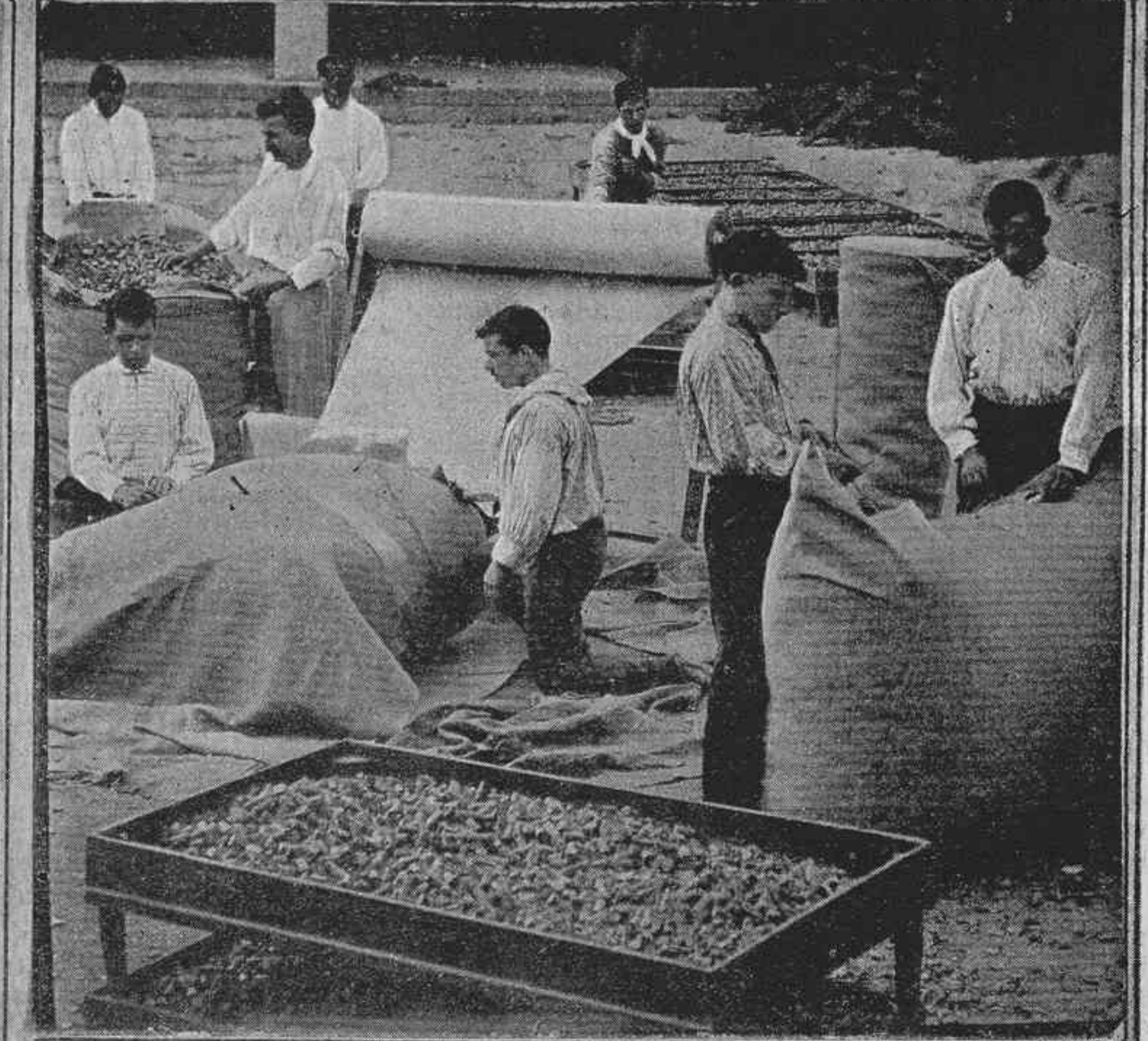
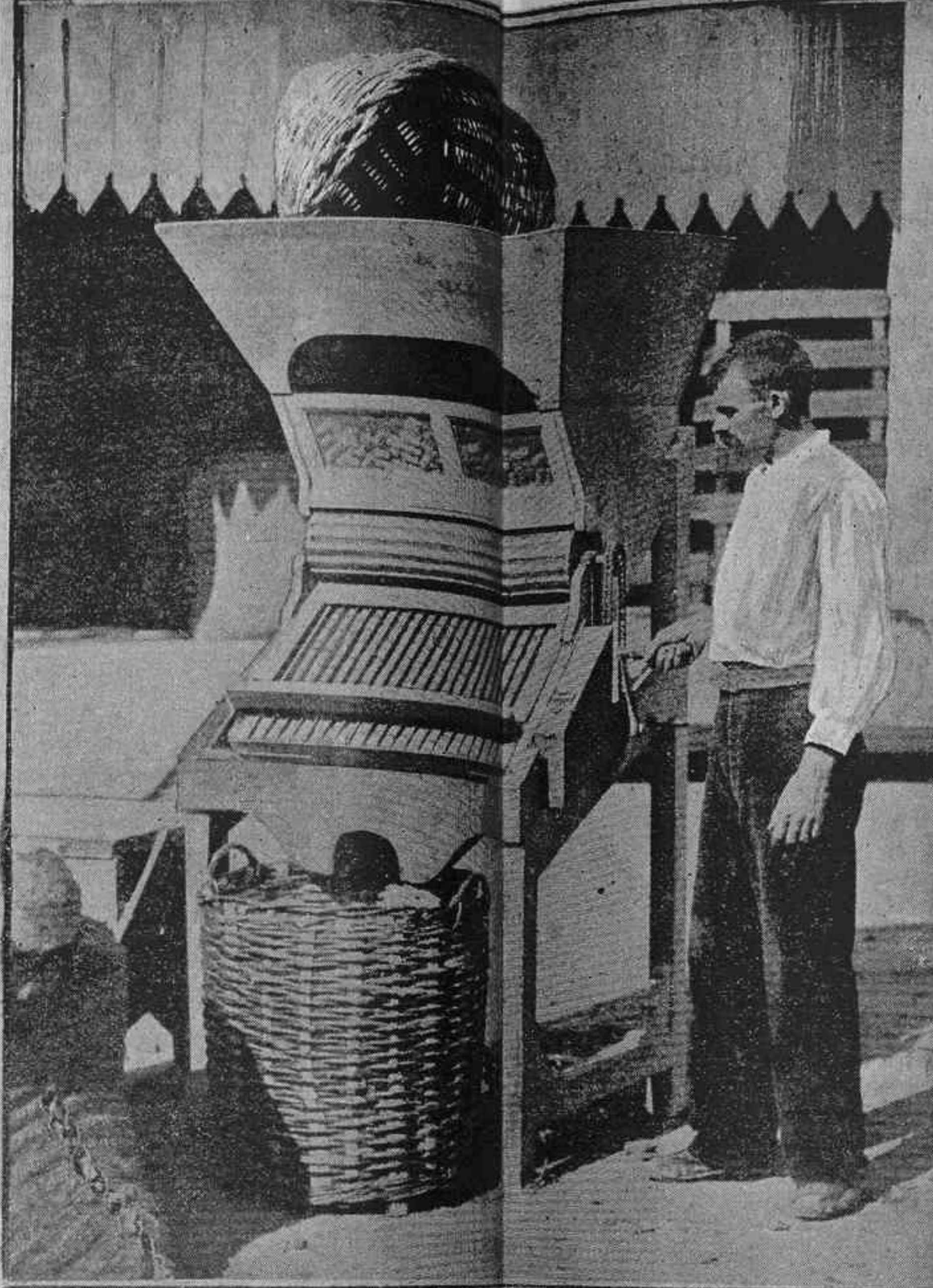
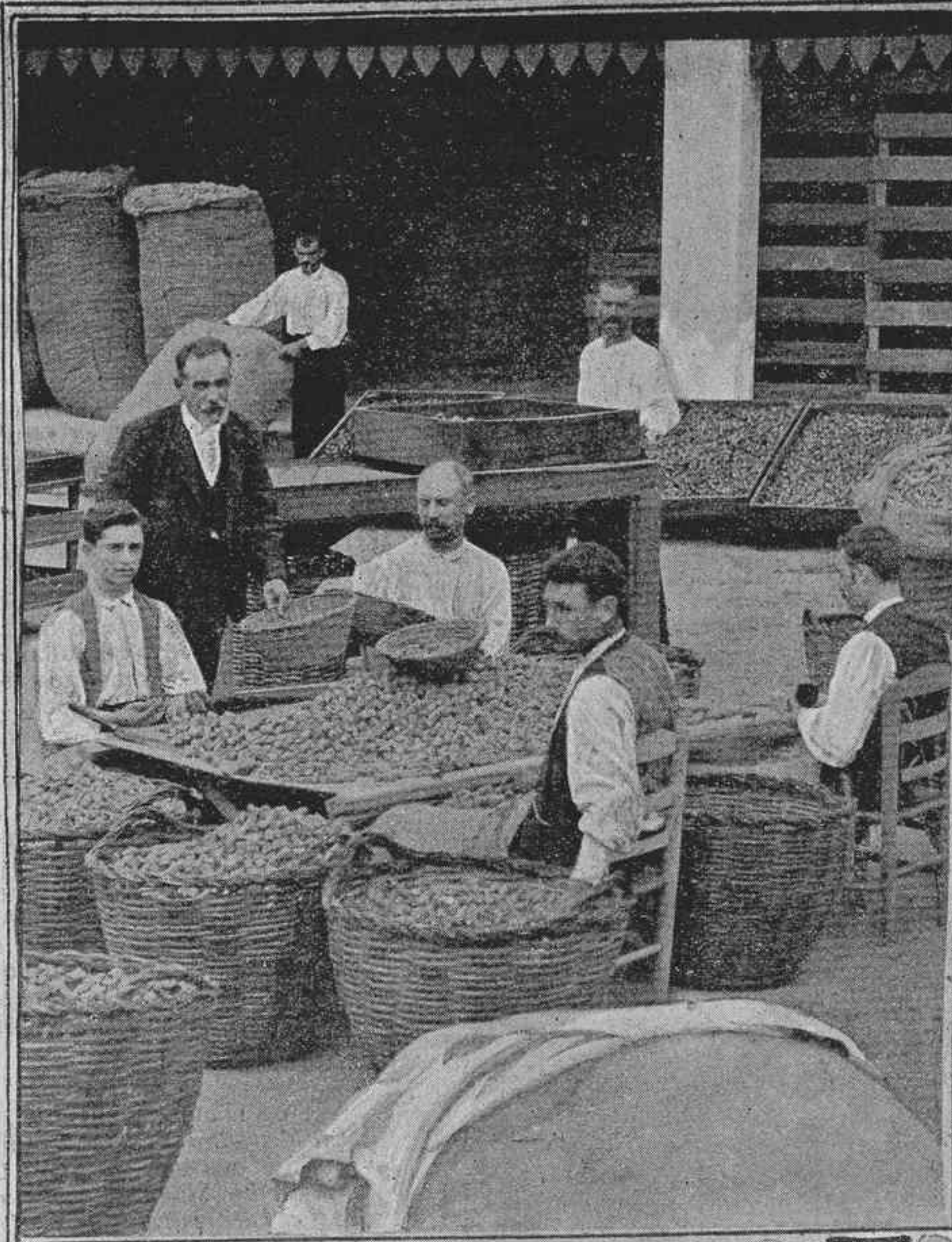
ESCLAVA

¡Pobra dona! El cap aixeca;
deixa lliure lo teu cor,
y veurás que persé *honrada*
sos crits escoltar no pots.

Tot té en la naturalesa,
franca manifestació:
Ningú al aucell li diu: ¡Canta!
ni á la flor: ¡Fes forsa olor!
Ningú diu al fruyt: Sahóna't
bén depressa, ¡sigas dols!

L' aucell canta, 'l fruyt madura,
y es olorosa la flor...
com ets hermosa, tu, dona;
com es generós el sol!

.....
¡Qu' es dolent, qui, empresonarte
intenta ab cadenas d' or...

SORTIDA D'UNA EXPEDICIÓ DE TAPS
 (Insts. de J. Carolá, fetas expressament para LA ESQUELLA.)

perque no vegis sas mallas,
 ull-presa ab la lluhentor!
 ¡Poch t' estima qui t' obliga
 á ofegá 'ls batechs del cor,
 y vol que ta boca rigui;
 que tos llabis besin dols;
 que tos brassos, amorosos,
 abrassin y estrenyin fort;
 que ab vibracions voluptuosas
 s' estremeixi lo teu cos;
 que gosis ab sas caricias...
 per forsa... ¡perqu' ell ho vol!
 y qu' estiguis ben alegre;
 que no sentis altre amor
 que aquell que, egoista, 't roba
 la llibertat d' alsá 'l vol,
 y que t' ompla de caricias
 per ferte sentir el goig...
 pro á cada caricia 't forja
 un ferro de ta presó...

E. JUST Y PASTOR

TÍVOLI

La chent del tró, sainete lirich en un acte, lletra del Sr. Escalante y música del mestre Peydró, es una

obra agradable, genuinament valenciana pels tipus y per l' acció.
 Els artistes li donaren molta vida, fentne aplaudir las principals escenas y en especial el duo del acte primer, que tingué de ser repetit.

NOVEDATS

Ja ha terminat els seus compromisos la companyia dramática del Sr. Thuillier.

L' últim estreno qu' efectuá sigué 'l de una comedia en tres actes titulada *Serpentina*, original de don Rafael Coello. No es obra que puga fer la fama de son autor. Un tema gastat constituheix l' argument, que figura en altres produccions celebradas. Y en *Serpentina* no lluheix perque té en la seva contra la languides y la monotonía, y no 's nota tampoch en el diálech aquella facilitat y aquell ingeni que bastan devegadas pera salvar el treball de un autor dramàtich.

Sembla talment qu' en Thuillier, al disoldre la companyia anantse'n de Barcelona, vaja volguer dir:— Señores: *ahí queda eso*.

Una nova companyia s' ha fet càrrech del teatro de Novedats, al objecte de presentar en forma dramática una obra qu' en forma de novela ha donat en poch temps la volta al mon.

La companyia es italiana y está dirigida per l' actor Lombardi; l' obra 's titula: *Quo vadis ó el triunfo del cristianismo*.

Una vegada més queda demostrat que no es sempre 'l teatro l' element més propi pera donar vida á certas produccions novelescas ó poemá-

ticas, de las quals se pot ben afirmar qu' es molt millor sentir las que véurelas. *Quo vadis* no cab materialment dintre del march de un escenari. Sos numerosos episodis li donan una extensió desmesurada, y compreném molt bé que una part considerable del públich arribi á sentir algun cansanci.

De totas las figuras la que millor se destaca es la de Petroni, notablement interpretat per en Lombardi, qui tingué moments felissos, especialment en l' acte de la mort. Els demés artistas el secundaren á la perfecció, y coneixen l' obra tan bé y están en sos papers tan segurs que fins prescindeixen del apuntador.

L' obra en general ha sigut ben vestida. Unicament el decorat deixa alguna cosa que desitjar.

CATALUNYA

Lo positico, El desdén con el desdén, La niña boba qu' es de totas las que interpreta la Sra. Guerrero, la que millor s' acomoda al séu art, han sigut las produccions que han precedit al estreno del drama *El loco Dios*, del qual donarém compte la senmana próxima.

GRANVIA

La *troupe* argentina ha acabat els seus treballs.

L' empresa anuncia una serie de mágias, en las quals hi pendrá part un cos de ball dirigit per la simpatiquíssima Amalia Monroc. Un bon cos de ball y una bailarina de bon cos forman un poderós atractiu en tots temps de l' any, fins en els rigors de la canícula.

NOU RETIRO

Tenen molt ganxo las funcions que 's donan en aquest teatro, tant las óperas com las operetas.

En las últimament posadas que han sigut *El venedor d' aucells*, del mestre Zeller, *El duo de l' Africana* y *Donna Juanita* y además las óperas *La sonámbula* y *Fra Diavolo*, hi ha hagut aplausos merescuts pels laboriosos artistas que las han interpretadas ab verdader carinyo.

N. N. N.

COSAS DEL BARRI

Els noys de la *colla nova* d' estar quiets ja están farts y han comensat las pedradas contra 'ls marrechs del vehinat que tenen la privativa de fe anar lo de dalt baix.

S' han entés ab el sereno y aquest per quatre ó sis rals ha promés fer tocá pipa als que fins ara han gosat el profitós privilegi de fé escándol y robar.

La colla que té carpanta diu aixís parlant dels farts:

—Deshonra el nom honrat d' aquestos barris lo que fan eixa colla de xavals.
Etéuran mocadors, *fanan* calaixos y fan corre la roba dels terrats; del aygua fan malbé las canyerías, al mercat dels cabassos son l' espant, fan causa ab tots els prínceps del matute y 's venen al primer que 'ls vol comprar.
¡Afora aquesta indigna nyebicracial!
¡Viva nosaltres que som bons y sants!
El que sigui cacich, cassat que sigui.
¡Volém moralitat!

*
**

Els noys de la *colla vella* renegan enfutismats perque 'l sereno del barri diu que 'ls vol escorcollar sospitant que son els trinxas que prenen els llums de gas y afanan els picaportas y fan saltá els forrellats.
Els indigna tal sospita

perque, encare qu' es vritat, ells volen passá pel barri com á bons noys y formals.

Escolteulos cóm se queixan; ara 'ls sentireu parlar:

—¿Diu que nosaltres som els que s' emportan tot lo que val del barri, fins els claus?
No volém dir que sí, perque es mentida; ni volém dir que no perque es vritat.
¿Que 's roba? Ja ho sabém, també robavan nostres antecessors quan no eran grans.
Aquí lo que es indigne es que 'ns castigui qui dels robos s' endú la millor part.
Si estriganyan la corda, potsé 's penjin; puig ja diu un pöeta celebrat que quan surt l' estrabada d' un presiri se sent el ministeri tremolar.

*
**

La *colla nova* y la *vella* van tirantse els plats pel cap y ab la ràbia y las disputas van surtint tals veritats, que tenint por del escándol que 's mouria pel vehinat, crida el sereno *las collas* ab l' intent de posahi pau.

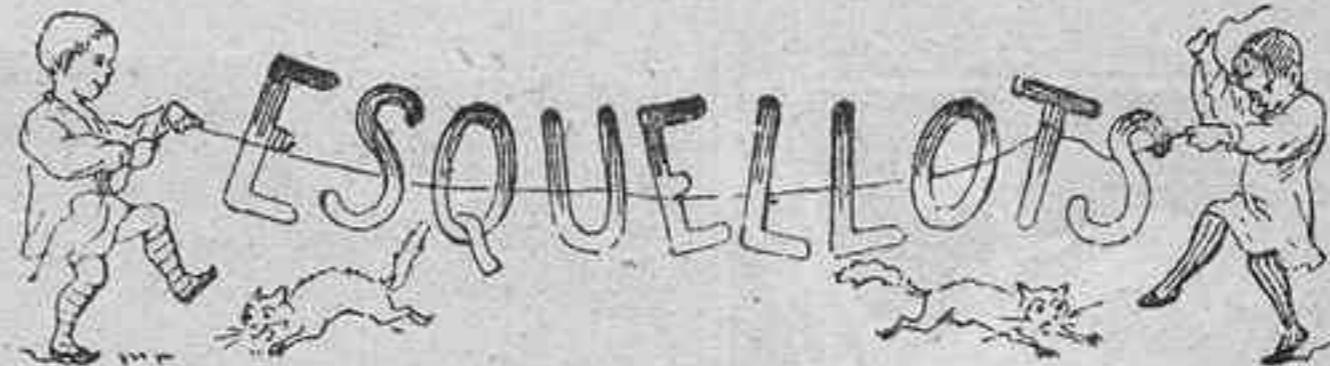
Quan els té junts, els enjega un discursset paternal.

Escolteu com enrahona la senyora autoritat:

—Fills meus, estéu donant un espectacle que tot el barri en pes fa esgarriar y us estéu bescantant com bugaderas sense necessitat.

¿Qué voleu? Uns seguir fent pillerías y els altres dels pillets seguir las arts. Donchs feu de las dos collas una sola y no deixeu, ben avinguts, ni un clau. Per molt que ganejeu hi ha arrós de sobras, que son els vehins richs y el barri es gran. Vosaltres sou barruts y els vehins mansos; jompliu butxacas que per tots n' hi ha!

JEPH DE JESPU.

De primer se deya que la investigació municipal la practicaria un tal Sr. Corcoba.

Corcoba: en catalá, *gep*.

Sol dirse que no 's veu el *gep* cap geperut.

Pero en cambi cap inconvenient hi há en que un geperut vegi 'l *gep* dels altres.

Y menos el de la Casa Gran, encare qu' es més grós que una montanya.

Pero podria succehir que 'l Sr. Corcoba imités á aquell gepich que, quan pel carrer se crusa ab un altre, li deya:

—¡Adios, colega!

Lo qual demostraria que aixís com llops ab llops no 's mossegan, geperuts ab geperuts no topan.

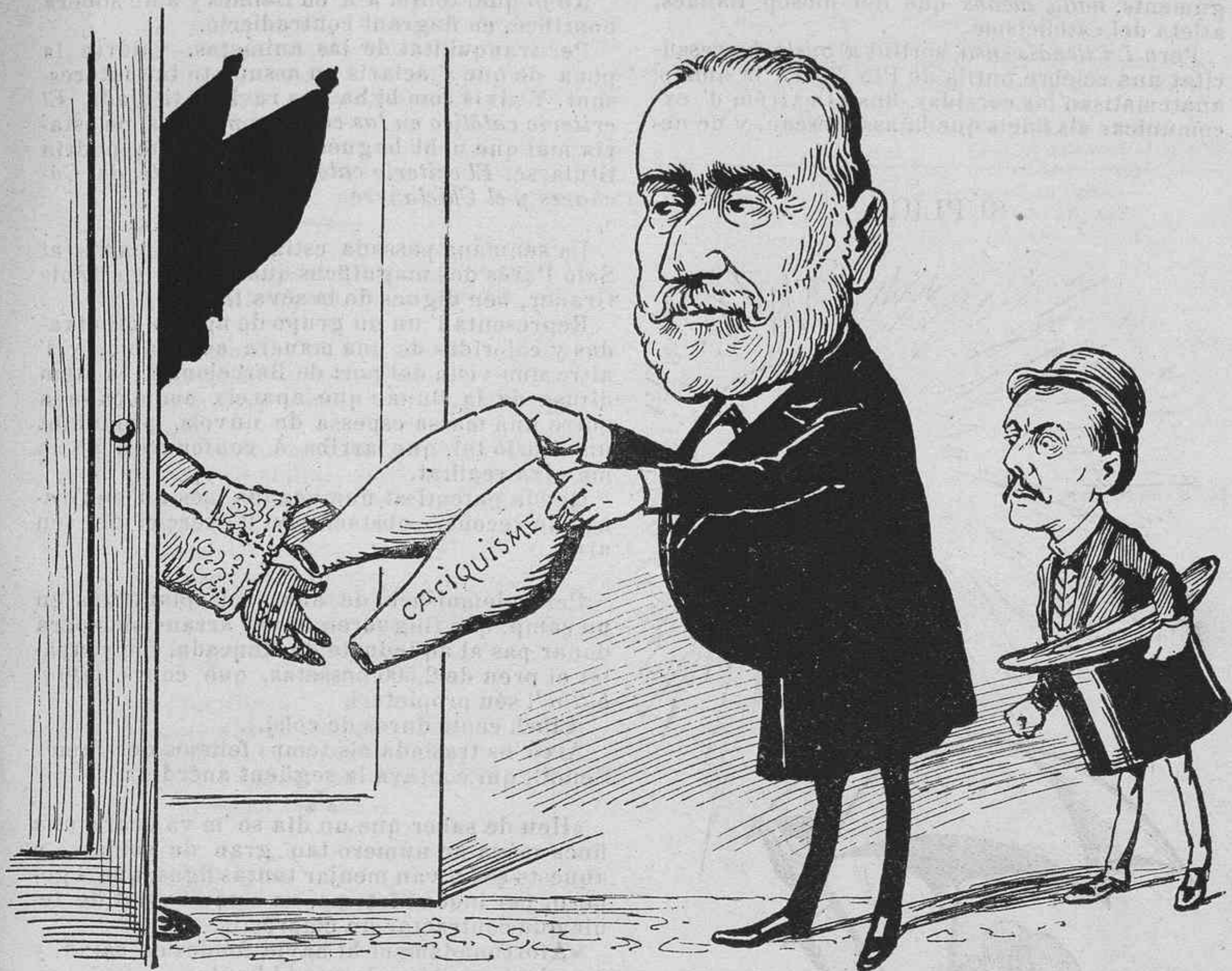
*
**

Sens dupte per aixó, en lloch del Sr. Corcoba, sembla que 'l govern té intenció de nombrar á un tal Sr. Topete.

Si es aixís, no siguém impacients, y esperém á veure que tal será 'l *topetón*.

Dissapte últim, cumpleanys de D.ª María Cristina, varen ferse las salvas d' ordenansa, y la

SEGONS SE MURMURA

Sembla que 'l gran cacich haurá d' entregar las pantorrillas.

banda municipal va tocar á la Plassa de Sant Jaume.

Vostés creurán que per ser dissapte 'l dia 21 de juliol, s' hi sentiria allí una calor insoportable... Donchs, no senyors; á la Plassa de Sant Jaume hi feya un fret que pelava.

Sobre tot quan la banda va tocar una pessa de música bastant rebregada, que se semblava bastant á la marxa real.

Casi no hi havia més que polissóns á sentir-la. Polissóns que, á la qüenta, s' havian fet l' ilusió d' entrar en calor practicant certs exercicis de bastó.

Pero aixó no sigué possible per falta de públich bastonejable, y 'ls héroes de la tranca, pera ferse passar el fret, no tingueren més remey que bufarse 'ls dits.

Els dos cap-pares del silvelisme barceloni son en Sandiumenje y en Soto-hermoso.

Silvela, Sandiumenje, Soto-hermoso: tres noms que, per casualitat, comensan ab la mateixa inicial.

De manera que bé pot dirse que 'l silvelisme s' iniciá á Barcelona fent *esses*.

Un periódich dona alguns noms dels regidors que serán nombrats de Real ordre, apenas des-

apareguin els que han de ser víctimas de l' investigació.

Y entre aquests noms hi figura 'l ja olvidat del Sr. Valls Derch.

Ab el nomenclament de aquest digne representant de las classes sarauhistas, quedaria demostrat que ara aixó de la regeneració va de serio.

L' *Avi Brusi*, tan mateix té unas cosas que son una delicia!

Un dia en Maragall empunya l' acerada ploma y arremet contra las corridas de toros.

¡Gran alegría en el camp taurófono.—Fins el *Brusi* 's posa al nostre costat—diuen—per anatematisar un espectacle tan bárbaro y repugnant.

Pero l' endemá surt el Sr. Illas y Fabra, y en las planas del mateix diari 's declara admirador de la festa nacional y ridiculisa als que fan escarafalls dels toros.

De manera que l' *Avi Brusi* es de aquells qu' encenen un ciri á Sant Lluch y un altre al bou.

Pero 'l bou es el que se 'n emporta l' estimació del *Avi Brusi*, qui 's revela tan aficionat als toros, que aquesta vegada no ha tingut cap reparo en *torejar* als seus lectors.

Y á propósit de aquest assumpto tan banyut.

El Sr. Illas y Fabra ha manifestat que apoya-va las sévas opinións taurófilas en textos y arguments, *nada menos* que del filosof Balmes, atleta del catolicisme.

Pero *La Renaixensa*, sortint al quite, ha ressuscitat una célebre butlla de Pío V, en la qual s'anatematisan las corridas, fins al extrém d'excomunicar als fidels que hi assistescan, y de ne-

SÚPLICA

—«¡Oh Sol, parat y escóltam!»

¿Vols fé 'l favor de no apretar d'aquesta manera tan desconsiderada?

gar terra sagrada als toreros que morin en la plassa.

Ab lo qual tenim á n' en Balmes y á un soberá pontífice, en flagrant contradicció.

Per tranquilitat de las animetas, valdria la pena de que s'aclarís un assumpto tan interessant. Y aixís com hi ha una revista titulada *El criterio católico en las ciencias médicas*, no estaria mal que n' hi hagués un altra que podria titularse: *El criterio católico en el arte de Cúchares y el Chiclanero*.

La senmana passada estigueren exposats al Saló Parés dos magnífichs quadros d'en Lluís Graner, ben dignes de la séva fama.

Representa l' un un grupo de figuras dibuixadas y coloridas de una manera admirable, y l' altre una vista del port de Barcelona á la llum difusa de la lluna, que apareix embolcallada entre una massa espessa de núvols, produhint una ilusió tal, que arriba á confondre's ab la mateixa realitat.

Queda patentisat una vegada més qu' en Graner no reconeix obstacles en l' exercici del séu art.

Per indemnisió de unas cols plantadas en un camp. que tingueren de ser arrancadas pera donar pas al aqüeducte de Moncada, fou senyalat el preu de 2,500 pessetas, que cobrà *bitllo-bitllo* 'l séu propietari.

¡Cinch cents duros de cols!...

Aixó 'ns traslada als temps felissos del famó Sendil, qui contava la següent anécdota:

«Heu de saber que un dia se 'm va ficar á una finca méva un número tan gran de soldats, y aquests se 'm van menjar tantas figas, que 'l govern, per indemnisarme, va estar á punt de tenir que contractar un empréstit.

»Afortunadament hi havia fondos en caixa, y van donarme tots els que hi havia.

»Pero may més s' ha olvidat en el Ministeri de la Guerra la feta de las figas d' en Sendil.»

De la mateixa manera que las cols del propietari, ja indemnizadas, com queda dit, mediant el pago de 500 duros, se tracta de pagarne 250 al contractista de cotxes del Ajuntament, perque un dia de bronca, al sortir de la plassa, portant al regidor president de la corrida, de un cop de-pedra varen trencarli un vidre.

Llástima que s' haja deixat passar temps pera fer una bona combinació. Al contractista dels cotxes, en lloch de pagarlo en naps, podian pagarlo en cols, endossantli las que tingueren de arrancarse pera donar pas al aqüeducte.

No hi havia més que dirli:—Vosté 'n reclama 250 per un vidre; aquí té cols per 500; tornin 250 y quedém en paus.

¡Cosas raras!

L' Arcalde, días enrera, va celebrar una conferencia ab el Patronat de noys del alberch Durán, al objecte de que aquest establiment no perdi 'l caràcter que 'l séu fundador va donarli, acullinhi á criaturas que no necessitin ser corretjidas per son mal comportament.

Aixó vol dir que pera disfrutar dels beneficis del alberch, lo primer que 's necessita es ser dolent.

Pels noys bons minyons no hi ha acullida.

Ha mort al Vendrell, D. Jaume Ramón y Vidales, estimadíssim notari de aquella vila y distingit escriptor catalá, á la vegada que germá de nostre estimat col·laborador D. Ramón Ramón.

Era 'l difunt un modelo d' amichs. Ab l' amistat que 'ns professava 'ns honravam nosaltres, y avuy, davant de la séva fossa, llansém una llágrima de sentit condol, per ser lo Sr. Ramón un de aquells homes que al anarse'n de la terra, deixan un rastre de recorts agradables y honrosos, de aquells que no s' olvidan may més.

Perque vejim fins ahont arriba á Barcelona l' esperit industrial, coneixém un subjecte que 's proposa demanar privilegi de invenció ¿per qué dirian?

Per un aparato de rellotjeria en combinació ab una serie de mallas, destinat á donar moviment á las llagostas mortas que 's venen en las pescaderias dels nostres mercats.

Aixís com els que pintan ganyas de peix, pera ferlo semblar més fresch, s' hi guanyan molt bé la vida, creu ell que ab els aparatos pera fer semblar vivas á las llagostas difuntas arribará á ferhi una gran fortuna.

Escena familiar:

La mamá al séu baylet:—Mira 'l canari qu' es bon minyó: no plora may.

Contestació del baylet:—Está clar, com que á n' ell no li rentan la cara...

A LO INSERTAT EN L' PENÚLTIM NÚMERO

1. XARADA 1.ª—O fe-ga-ri-a.
2. Id. 2.ª—Ca-mi-sa.
3. ANAGRAMA.—Tornat—Tronat.
4. TRENCA-CLOSCAS.—Los hereus.
5. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Fus ertá.
6. CONVERSA.—Rata.
7. GEROGLÍFICH.—Carreras de caballs.

XARADAS

I

XARADA-DRAMÁTICA

PERSONATGES: Comte de la Flema, Marqués del Ginjol, na Llúcia y varis criats (na Llúcia y els criats no parlan).—La escena representa l' interior del palau del Comte de la Flema.

COMTE.—¡Per fi he trobat qui taca la meva honra y ab sanch vull netejarla! (Indignat).

MARQUÉS.—¡Dispenseume! (Suplicant).

COMTE.—Dispensarvos á vos, marqués del Ginjol,

á vos que sou el més poca vergonya, de quants n' haja posat Deu á la terra, ¡Oh, no!... ¡Tinch sed de sanch y de venjansa! ¡Si 'us heu mofat de mi ab tan gran cinisme, també pagaréu car la vostra ofensa!

MARQUÉS.—¡Vostre total esposa 'n té la culpa!

(Ab tó dramátich y trist.)

¡Ho jur! ¡no vaig ser jo qui va seduhirla!

Un prima-dos-tres seu sigué la causa que abdós fugissem á llunyáns payssos.

CREGÁU qu' hem pagat car nostre delicté,

y 'us persuadirá bé de que no mento

l' haver abandonat aquellas terras

famolenchs y poch menos que desca'sos.

¡Ja veyéu si ha estat gran nostre martiril!

y si, osats, hem trucat á aquesta porta (la senyala)

es sols per humillar'ns á vostras plantas

y penedit plorar tan cruels agravis.

¡Si es vostre voluntat, éns feu á trossos!

(mes penséu que seriau molt salvatje);

si voléu perdonarnos, com deuriau,

rebéu mil gracias, comte de la Flema.

COMTE.—¡Calléu, calléu, marqués! Vostras paraulas

m' han destrossat el cor. ¡Criats! ¡Depressa!

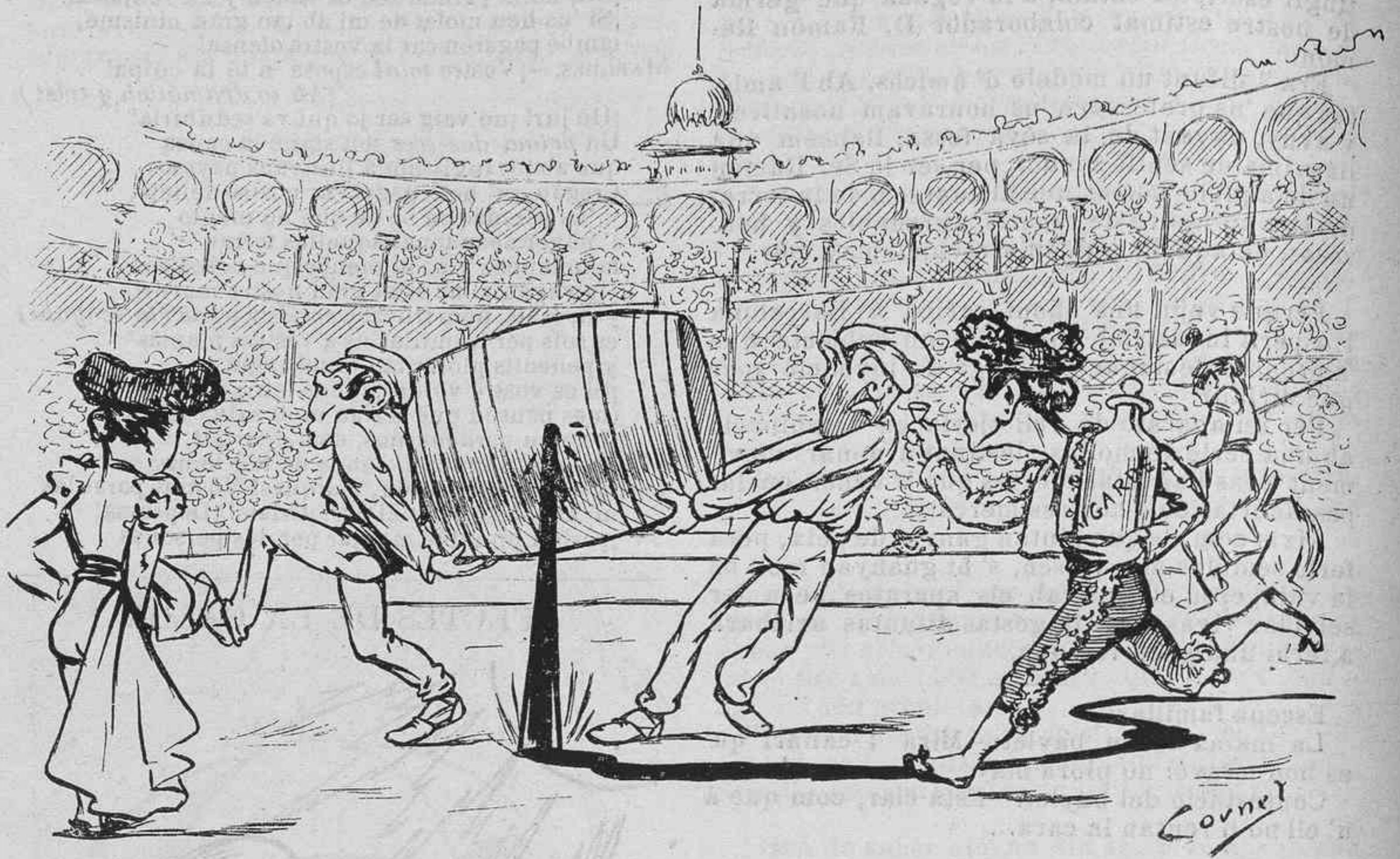
¡portéu prompte menjar per dos personas

EFFECTES DE LA CALOR

Ab aquest foch tan seguit, avans d' un' hora, rostít.

À LAS «ARENAS DE BARCELONA»
LA PRIMERA COGIDA

Tantas y tan bellas cosas
que fer prometia,

y, miréulo, pobre *Bota*,
já l' enfermeria!

que arriban de molt lluny y tenen gana!...
Y ara, marqués del Ginjol, escoltème:
¿Ja 'm tornéu á ma esposa tal com era
lo día que fugí d' aquesta *hu-quarta*?...
¿Digueume la vritat, puig jo 'us perdonol
MARQUÉS.—¿Oh, sí! ¿'us juro que sí!... ¿ni un fil de roba
li trobaréu canbiat! ¿es igual que antes!
COMTE.—¿Y no heu fet res durant tan llarga ausencia?
(*Ab intenció*).
MARQUÉS.—No haguereu pas fet res, pro la carpanta
ens apretava tant, que moltes voltas
varem anar pel mon adobant cossis
per poguernos guanyar las caixaladas.
COMTE.—¿Ja quedo satisfet!... Y ara ¿qué sento?
(*Espantat*).
¿De qui son eixos plors?
MARQUÉS.—Son de na Llúcia
que plora en un recó ab greu desespero:
¿Vos que sou son espós ¡au! ¡consoleula!
COMTE.—¿Oh, sí! teniu rahó; ¡Fidel Llucieta!
(*Cridant y ab els brassos oberts*).
¿Esposa del méu cor, vina als meus brassos!
(Na Llúcia hi corra ab els ulls vermells com taronjas
de tan plorar, mentres el marqués del Ginjol fa
una ganyota tan significativa, que avergonyit lo teló
de boca, baixa depressa per acabar la escena.)
F. CARRERAS P.

II

Mon *primera-dos* Erasme
y ma *total* *Quart-tres-quatre*
per Nadal van regalarme
dos galls d' indy y un pollastre.
SISKET D. PAILA.

ANAGRAMA

Navegant pel Mar glacial
y estant del barco en la *tot*,

vaig veure desde allá dalt,
que portava un esquimal,
una *total* dintre un bot.

DOS BETAS Y FILS.

TRENCA-CLOSCAS

ADELA P. BAS VISPOC

AMER

Formar ab aquestas lletras el títul d' una xistosa
peça catalana, junt ab l' apellido de son autor.

JOAN TORRENT Y M.

CONVERSA

—¿Fará 'l favor de ferme portá 'l paquet?
—Sí, senyora: ¿que 'l vol ara desseguida?
—No cal: després de dinar.
—¿A quin carrer viu?
—Home, ara mateix li acabo de dir.

TAMBORET.

GEROGLÍFICH

A

Difteria

Homeopatía

QUIMETA.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

Imprempta de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

COLECCIÓN DIAMANTE

(Edición López)

Obras de los más notables escritores nacionales y extranjeros, publicadas en tomos de unas 200 páginas en 8.º menor, con elegantes y variadas cubiertas al cromo, distintas para cada volumen.

VAN PUBLICADOS

TOMOS

- 1.—*R. de Campoamor*.—Doloras.—1.ª serie.
- 2.—*Id.*—Doloras.—2.ª serie.
- 3.—*Id.*—Humoradas y cantares.
- 4.—*Id.*—Los Pequeños Poemas.—1.ª serie.
- 5.—*Id.*—*Id.*—2.ª serie.
- 6.—*Id.*—*Id.*—3.ª serie.
- 7.—*Id.*—Colón (poema).
- 8.—*Id.*—El Drama Universal (poema), t. I.
- 9.—*Id.*—*Id.*—t. II.
- 10.—*Id.*—El Licenciado Torralba.
- 11.—*Id.*—Poesías y Fábulas.—1.ª serie.
- 12.—*Id.*—*Id.*—2.ª serie.
- 13.—*E. Pérez Escrich*.—Fortuna, historia de un perro agradecido.
- 14.—*A. Lasso de la Vega*.—Rayos de luz. Traducciones en verso de los más célebres poetas extranjeros.
- 15.—*F. Urrecha*.—Siguiendo al muerto.
- 16.—*A. Pérez Nieva*.—Los Humildes (cuentos y siluetas).
- 17.—*Salvador Rueda*.—El Gusano de Luz.
- 18.—*Sinesio Delgado*.—Lluvia menuda.
- 19.—*Carlos Frontaura*.—Gente de Madrid (siluetas y semblanzas).
- 20.—*Miguel Molgosa*.—Un viaje á los infiernos.
- 21.—*A. Sánchez Pérez*.—Botones de muestra.
- 22.—*José María Matheu*.—¡Rataplán! (cuentos).
- 23.—*Teodoro Guerrero*.—Gritos del Alma (desahogos en prosa).
- 24.—*Tomás Luceño*.—Romances y otros excesos.
- 25.—*L. Ruiz Contreras*.—Palabras y Plumas.
- 26.—*Ricardo Sepúlveda*.—Sol y sombra (prosa y verso).
- 27.—*José López Silva*.—Migajas.
- 28.—*F. Pi y Margall*.—Trabajos sueltos. (AMADEO DE SABOYA.—DIÁLOGOS CORTOS.—JUAN DE MARIANA.—D. JUAN TENORIO.)
- 29.—*Emilia Pardo Bazán*.—Arco iris.
- 30.—*E. Rodríguez Solís*.—La mujer, el hombre y el amor.
- 31.—*M. Matoses (Corzuelo)*.—¡Aleluyas finas!
- 32.—*Emilia Pardo Bazán*.—Por la España pintoresca (viajes).
- 33.—*Antonio Flores*.—Doce españoles de brocha gorda.
- 34.—*José Estremera*.—Fábulas.
- 35.—*Emilia Pardo Bazán*.—Novelas cortas.

TOMOS

- 37.—*Emilio Fernández Vaamonde*.—Cuentos amorosos.
- 38.—*Emilia Pardo Bazán*.—Hombres y mujeres de antaño (semblanzas).
- 39.—*Javier de Burgos*.—Colección de cuentos, cantares y chascarrillos.
- 40.—*Emilia Pardo Bazán*.—Vida contemporánea (costumbres).
- 41.—*Jacinto Labaila*.—Novelas íntimas.
- 42.—*Francisca Sarasate de Mena*.—Cuentos vascongados.
- 44.—*F. Pi y Margall*.—Diálogos y artículos. (TARDES DE INVIERNO.—LA INTRODUCCIÓN DE UN LIBRO.—EL ARTE.—DIÁLOGOS CORTOS.)
- 45.—*Carlos Bernard*.—Caza de los amantes.
- 46.—*Eugenio Sué*.—La condesa Lagarde.
- 47.—*Rafael Altamira*.—Novelitas y cuentos.
- 48.—*J. López Valdemoro (El Conde de las Navas)*.—La niña Araceli.
- 49.—*Rodrigo Soriano*.—Por esos mundos.
- 50.—*Luis Taboada*.—Perfiles cómicos.
- 51.—*Benito Pérez Galdós*.—La casa de Shakespeare.
- 52.—*J. Ortega Munilla*.—Fifina.
- 53.—*F. Salazar y Quintana*.—Algo de todo.
- 54.—*Mariano de Cavia*.—Cuentos en guerrilla.
- 55.—*Felipe Pérez y González*.—Peccata minuta.
- 56.—*Francisco Alcántara*.—Córdoba.
- 57.—*Joaquín Dicenta*.—Cosas mías.
- 58.—*J. López Silva*.—De rompe y rasga.
- 59.—*Antonio Zozaya*.—Instantáneas.
- 60.—*José Zahonero*.—Cuentecillos al aire.
- 61.—*Luis Taboada*.—Colección de tipos.
- 62.—*Beaumarchais*.—El Barbero de Sevilla.
- 63.—*Angel R. Chaves*.—Cuentos de varias épocas.
- 64.—*Alfonso Karr*.—Buscar tres pies al gato.
- 65.—*F. Pi y Arsuaga*.—El Cid Campeador.
- 66.—*Vital Aza*.—Pamplinas.
- 67.—*Antonio Peña y Goñi*.—Río revuelto.
- 68.—*E. Gómez Carrillo*.—Tristes Idilios.
- 69.—*Nicolás Estévez*.—Calandracas.
- 70.—*Vicente Blasco Ibáñez*.—A la sombra de la higuera.
- 71.—*Alejandro Dumas (hijo)*.—La Dama de las camelias.
- 72.—*Joaquín M.ª Bartrina*.—Versos y prosa.
- 73.—*Francisco Barado*.—En la brecha.

Precio de cada tomo: DOS reales

NUEVA de la Biblioteca Filosófica y Sociológica

EL HÉROE

EL DISCRETO

por BALTASAR GRACIÁN

Un tomo en 8.º TRES pesetas

MONTSERRAT
À LA VISTA

Precioso álbum de fotografías de la histórica montaña catalana, con un resumen histórico y una guía para el excursionista.

Precio DOS pesetas

UNA BODA ENTRE BATURROS

por ALBERTO CASAÑAL

Un tomo: Pesetas 1'50

Dentro muy pocos días APARECERÁ
GUAPAS Y ALEGRES

Espléndido álbum de dibujos del malogrado F. GÓMEZ SOLER

Precio UNA peseta

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d'extravios, no remetent además 1 ral per certificat. Als corresponents de la casa, se'ls otorgan rebaixas.

¿INSPECCIÓ Ó BOLADO?

¿Será aixó una escombrada,
feta de bona fé?

¿Será un dissapte serio
ó no será, ré?